

נאָק אָפּיון מול מלך עליון

& רצה הקב"ה ית"ש ומלכת אנגליה, שמלכה על הכתר האנגלי בכל שנות חייהם של רובם ככולם של קוראי 'קוראים אלעד', מתה דווקא בימים אלו, לפני שאנו עומדים לפני הכתרתו האדירה של מלך העולם, כדי להעניק לנו תחושה והבנה, אפילו רק מעט שבמעט, כדי שנבין כיצד ממליכים מלך & הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א על מסעות גדולינו בהמחשת מלכות ה' בעולם, דרך כבודם האגדי של בני בשר ודם למלכים בשר ודם &

יום שישי בשבוע שעבר, מתוך העיתונות: הממלכה באבל: מלכת בריטניה אליזבת' השנייה הלכה לעולמה היום בגיל 96. אליזבת' אלכסנדרה מרי וינדזור, שכהונתה הממושכת בראשות הממלכה שברה שיאים והפכה לארוכה בהיסטוריה, צפויה להיות מובאת למנוחות בטקס רשמי ורב הדר. אחרי 70 שנים של מלוכה, הכתר צפוי לעבור לבנה הבכור - הנסיך צ'ארלס.

בריטניה התעוררה הבוקר ליום ראשון בלי המלכה אחרי יותר מ-70 שנה. בעמודי השער של עיתוני הממלכה סופדים לאליזבת השנייה עם תמונותיה ממרוצת השנים ועם הכותרות "המלכה האהובה שלנו מתה", "לבנו נשבר", "מילאת את חובתך" ו"תודה לך". ממשלת בריטניה הכריזה כי החלה תקופת האבל הרשמית ורוויית היגון על מותה של המלכה אליזבת השנייה, שהלכה לעולמה, וכי האבל הלאומי יימשך עד לתום היום שבו תובא למנוחות. המלך החדש, צ'רלס השלישי, יצא בצהריים יחד עם רעייתו המלכה מטירת בלמורל שבסקוטלנד, שם שהו אתמול לצד המלכה ברגעיה האחרונים, ונחת בבסיס צבאי ליד לונדון. הוא נסע בשיירה לרחבת ארמון בקינגהאם - אליו הגיע לראשונה כמלך. האזרחים הרבים שמילאו את הרחבה לחצו את ידיו בקידה, חילקו לו פרחים, והוא ורעייתו המלכה עברו ליד זרי הפרחים והמכתבים הרבים שהונחו בכניסה לארמון.

בבריטניה ממתנים לנאומו המוקלט של צ'רלס הערב, שיהיה נאומו הראשון לאומה כמלך, כאשר כל בריטניה מצפה בדריכות ובכבוד גדול לקראת הכתרת המלך החדש.

בשעות האחרונות יוצאים לדרך הטקסים הרשמיים לזכר המלכה, טקסים שרבים כמותם צפויים להתקיים בחודש הקרוב. במקביל לפתיחתה של ישיבת הפרלמנט בלונדון נשמעו בשעה 14:00 צלצולי פעמונים בכל רחבי בריטניה. שעה לאחר מכן, בשלל מקומות ואתרים צבאיים בממלכה, ציינו תותחנים את מותה של המלכה בירי 96 מטחי כבוד של תותחים – אחד לכל אחת משנות חייה.

בכל רחבי בריטניה מונפים היום הדגלים בחצי התורן, אבל מחר, אחרי הכתרתו הרשמית של צ'רלס השלישי למלך, הם יועלו לראש התורן כדי לציין את המלכתו, ובחלוף 24 שעות יורדו שוב ויישארו בחצי התורן עד ליום שאחרי הלוויית המלכה. שלל אירועים שתוכננו לימים הקרובים ברחבי הממלכה בוטלו, ובצהריים הודיעה גם הפרמיירליג האנגלית, ליגת הכדורגל הבכירה באנגליה, כי כל משחקי סוף השבוע הקרוב נדחים. (הכדורגל באנגליה הנכרית הוא דבר ראשון בסולם העדיפויות, כידוע... שב"ג). מליוני תושבי בריטניה שרויים באבל כבד ואלפי בני אדם מסתובבים ברחובות לונדון, מתייפחים ובוכים. המלכה האהובה איננה!!

במהלך הכנת המאמר שלפניכם שוחחתי עם חבר ותיק, תושב מנצ'סטר שבאנגליה. כולו שבור ורצוצ. "עד כדי כך?", שאלתי. "זאת המלכה שלנו", הוא השיב, בקול חנוק מדמעות. לדבריו, הקהילות החרדיות באנגליה אבלות, ממש אבלות, על מות המלכה. מדוע? "מה פירוש? היא היתה המלכה שלנו"....

ב'יתד נאמן' פורסם השבוע כי בעבר פורסם כי אחד מבני המלוכה הוקלט מתבטא בהתבטאות אנטישמית חריפה נגד היהודים. כששאלו על כך את אחד היהודים, מעובדי ארמון בקינגהאם, האם שינה את יחסו לנסיך, השיב: "ודאי שלא. הרי הוא ממשפחת המלוכה". נו ואז?, שאלוהו, והוא ענה בפשטות: "על משפחת המלוכה לא שואלים שאלות. הוא הרי ממשפחת המלוכה!".

בשנת תשע"ח פורסם בתקשורת הידיעה המרתקת הבאה: מלכת בריטניה אליזבת השנייה ובכירי בית המלוכה ציינו אתמול את יום הולדתה בטקס חגיגי. מאות מברכים באו לחלוק כבוד למלכה בת ה-91 בטקס בלונדון. את ההצגה גנבו לפחות חמישה מאנשי המשמר המלכותי – בזה אחר זה הם התעלפו ופוננו מהרחבה בשל החום הכבד. באחד המקרים חשו אנשי סיוע לפנות שומר במדים שקרס ונפל על הקרקע, ובעודם ממהרים אליו – התעלף שומר אחר ונפל על פניו בשורה השנייה.

דוברת של הצבא הבריטי מסרה: "אנחנו יכולים לאשר שבמהלך המצעד שנערך לרגל יום הולדתה של המלכה התעלפו כמה חיילים. חם מאוד היום, וכולם פונו מהמצעד ועברו בדיקות".

כך עומדים לפני מלך.

בספרים הקדושים מובא רבות על הצורך בכח הציור של הכתרת מלך העולם ברוך הוא, באמצעות דמיון- מה של המתרחש בעת הכתרת מלכי עולמנו השפל. הגר"ש וולבה זצ"ל מצייר את "ממשלת הצללים" באנגליה, שפעלה בזמן השואה באנגליה והוא מדמה זאת לתחושה שאנו צריכים לחוש בראש השנה, לדמיון בעיני רוחנו את ה"ממשלה הגולה" של הקב"ה ועד כמה אנו משתוקקים שהממשלה הזאת תחליף כבר את שלטון האומות בעולם הנגלה. והנה, הקב"ה, מלך העולם, רצה שנרגיש מלוכה מהי, דווקא בימים אלו, כשבועד שהעולם עוצר את נשימתו ופניו ללונדון- אנו עוצרים את נשימתנו אל מול מלכו של עולם יתברך שמו.

בימים הקרובים יומלך צ'רלס למלך. המלך צ'רלס יכהן כראש המדינה של כל אחת מנחלותיו בנפרד. מה כוללת מלכותו של צ'רלס? "בהחלטה משנת 1953 נקבע כי תוארו של המונרך ישתנה בכל אחת מהמדינות, להגברת תחושת מחויבותו לאותה מדינה ללא משוא פנים על פני שטחי מלכותו האחרים. תוארו הרשמי בבריטניה הוא "צ'ארלס השלישי, בחסד הק-ל, של הממלכה המאוחדת של בריטניה הגדולה וצפון אירלנד, ושל שאר נחלותיו ואדמותיו, מלך, ראש חבר העמים, מגן האמונה. קיצורו של התואר הזה עתיד להופיע בלטינית, בראשי תיבות, על כל מטבע בריטי: Carolus III D G Reg Fid Def. על מטבעות שמונפקים לשימוש מחוץ לבריטניה - בטרטוריות בריטיות או במדינות עצמאיות המכירות בו כמלכן, עתיד להופיע הכיתוב: "המלך צ'ארלס השלישי" בלא תוספת, או תוארו המקומי. בקנדה: "צ'ארלס השלישי, בחסד האל, של הממלכה המאוחדת, קנדה ושאיר נחלותיו ואדמותיו, מלך, ראש חבר העמים, מגן האמונה". באוסטרליה: "צ'ארלס השלישי, בחסד הק-ל, מלך אוסטרליה ושאיר נחלותיו ואדמותיו, ראש חבר העמים". תוארו המלא כולל בתוכו את כל המדינות שבראשן הוא עומד, על פי סדר כניסתן לחסות הממלכה המאוחדת וחבר העמים הבריטי. בשיחה עמו הנוהג הוא לפנות אליו בתחילה כ"הוד מלכותך" ובהמשך השיחה "אדוני..."

כך עושים למלך. אפילו למלך שנחשב לסמלי ויצוגי בלבד.

המלך צ'רלס יוכתר בימים הקרובים למלך, וכיצד ייערך טקס ההכתרה? הנה קטע מ"ויקפדיה", עם שינויי עריכה מתבקשים, שהעביר לי ידיד, שיכול, במקצת, להמחיש לנו מה מתרחש בשעת הכתרת מלכים בשר ודם: "הכתרת מלכי בריטניה הוא טקס מעבר, שבו מלך בריטניה וממלכות חבר העמים הבריטי מוכתר באופן רשמי ומולבש בבגדי מלכות. טקסי הכתרה דומים היו נהוגים בעבר גם במדינות אחרות באירופה שבהן מלכו מלכים. בטקס משתתפים ראשי השלטון בבריטניה, ראשי מדינות זרות ואורחים רבים אחרים.

המלכים האנגלו-סקסים קבעו מקומות שונים לטקסי הכתרתם, כולל הערים באת', קינגסטון-על-התמזה, לונדון, אוקספורד ווינצ'סטר. טקס ההכתרה של המלכה אליזבת השנייה שודר במדיה התקשורתית על ידי רשות השידור הבריטית, ה-BBC. הייתה זו הפעם הראשונה בה הורשו מצלמות לתעד את ההכתרה. עד לאותה עת נאסרה נוכחותן בטענה כי מצלמות יפגעו ברוח הרצינית של הטקס. אולם, המלכה בכבודה ובעצמה התערבה כדי לאפשר את שידור הטקס, אשר תועד כולו להוציא את טקס משיחת המלכה בשמן המשחה, שהוא הרגע החשוב ביותר בטקס ההכתרה. באותם רגעים הופנו המצלמות מן המלכה. על פי הערכות צפו בטקס עשרים מיליון איש בממלכה המאוחדת, קהל צופים חסר תקדים עד לאותה עת בהיסטוריה של המדיה התקשורתית.

טקס הכתרתה של המלכה אליזבת השנייה היה אף הטקס הראשון שבו הוכתר המלך למספר ריבונות בעת ובעונה אחת. המלכה נשאלה: "האם את מבטיחה בהן צדק ונשבעת למלוך על אזרחי הממלכה המאוחדת של בריטניה הגדולה וצפון אירלנד, קנדה, אוסטרליה, ניו-זילנד, האיחוד של דרום אפריקה,

פקיסטן וצילון וכל נחלותייך וכל הטריטוריות האחרות השייכות לך, בהתאם לחוקיהן המיוחדים ומנהגיהם?" והמלכה השיבה: "אני מבטיחה בהן צדק לעשות זאת."

כעת נשים לב מה לובשים מלכי אירופה בשעת הכרתם למלכים, כשהכל מדוקדק ומדויק באופן מסורתי, מסורת בת מאות שנים.

המלך לובש שלל בגדי מלכות במהלכו של טקס ההכתרה: אדרת ארגמן – זהו הלבוש של המלך ברוב זמן הטקס, הוא נלבש מתחת לכל הגלימות האחרות. המלכה אליזבת' השנייה עטתה גלימה שנתפרה במיוחד עבורה, במקום אדרת הארגמן. גלימת המדינה מקטיפת ארגמן או גלימת הפרלמנט – הגלימה הראשונה שבה נעשה שימוש בטקס, עוטים אותה עם הכניסה לתוך הכנסייה וכן בטקס פתיחת הפרלמנט. לגלימה כובע עשוי מפרוות הרמין ושובל קטיפת ארגמן ארוכה שבטנתה עשויה אף היא מפרוות הרמין ואשר מעוטרת בפסי זהב. גלימת המשיחה למלכות – גלימה פשוטה וצנועה שאותה לובשים בעת המשיחה למלכות. הגלימה לבנה ואיננה מעוטרת כלל, היא מכופתרת מאחור. קולוביום סינדרוניס – זוהי הגלימה הראשונה שבה הריבון מקבל את המלכות. זהו לבוש תחתון רפוי עשוי כותנה עדינה ששוליה רקומים. היא פתוחה מן הצדדים, חסרת שרוולים וללא צווארון. היא מסמלת את העובדה כי הסמכות המלכותית באה מן העם ומייצגת את טוהר המלכות והיפרדות מדברים גשמיים (...). סופרטוניקה – הגלימה השנייה שבה מוכתר הריבון. זהו מעיל ארוך, העשוי ממשי זהב המגיע עד לקרסוליים ולו שרוולים רחבים ומשתפלים. בטנת המעיל היא ממשי אדום-ורד, ששוליה פסי זהב ועליה רקומים סמלים לאומיים. על הגלימה עונדים חגורת חרב. מקורה של הגלימה במדיו של קונסול באימפריה הביזנטית.

גלימת מלכות – הגלימה העיקרית הנלבשת בעת הטקס והמלך עוטה אותה בעת ההכתרה. הגלימה מרובעת, בעלת בטנת משי ארגמן ומעוטרת בכתרי כסף ובנשרים מלכותיים בארבע פינותיה. ובנוסף, צעיף ממשי זהב הנלבש יחד עם גלימה המלכותית, עם רקמה צפופה של זהב וכסף ומשובצים בו אבנים יקרות. שולי הצעיף, משי אדום-ורד וזהב. אדרת סגולה – האדרת השנייה לאחר אדרת הארגמן, המלך עוטה אותה בעת חלקו האחרון של הטקס.

הגלימה המלכותית של קטיפה סגולה – הגלימה מולבשת בעת סיום הטקס, בעת היציאה מן הכנסייה. לגלימה כובע מפרוות הרמין ושובל מקטיפה סגולה ששוליה פרוות סמור קנדי ובטנתה משי טהור.

בהמשך, המלך הנבחר מוריד את גלימת הארגמן, עוטה את גלימת המשיחה והולך לכיסאו של המלך אדוארד, הניצב במקום הגבוה ביותר באולם. בבסיס כיסא זה, שנבנה בימי הביניים, קיים שקע אליו מוכנסת אבן סקון (הידועה גם בשם "אבן הגורל") למשך הטקס. אבן זו שימשה בטקסי הכתרה סקוטיים עתיקים עד שהובאה לאנגליה על ידי המלך אדוארד הראשון.

עוד מעט ראש השנה ואין לנו זמן לקרוא בפרוטרוט את כל שלבי טקס הכתרה של צ'רלס, מלך אנגליה החדש. הרעיון הובן. בגדי מלכות מפוארים, כתר זהב מלוטש, יהלומים, מאות פרשים רוכבים על סוסים, מאות חצוצרנים ומאות דגלנים, מליוני אזרחים עומדים ומצפים לרגע הגדול, ואז, כשהמלך מגיע, משתרר שקט מוחלט. דומייה שכולה כבוד והערצה, יראה ופחד, הוד והדר.

הפחד והאימה ורגעי ההוד בשעת ההמלכה, הוא פי אלף אלפי אלפים אצל המלך הרם והנישא הקב"ה. חז"ל (חגיגה יב) אומרים שחיות הקודש, הנושאים את כסא הכבוד, מזיעים בפחד נורא ומהזיעה הזאת, זיעת חיות הקודש, נוצר נהר דינור. החובות הלבבות כותב לנו ש"כאשר תבין גודל יכלתו ועוצם גדולתו, תכרע ותשתחוה לו ביראה ופחד ואימה מעצמתו וגדולתו", והרס"ג ב'אמונות ודעות' כותב ש"וכל אשר תסתכל בעניניו תוסיף יראה ופחד, וכמו שאמר (איוב כ"ג ט"ו) "על כן מפניו אבהל אתבונן ואפחד ממנו". וכך מתאר לנו רבנו יונה ז"ל ב"ספר היראה", כיצד צריך לחוש לפני התפילה, שאנו מתפללים לפני מלך העולם: "וישב ולא יפתח פיו עד שישיהה מעט, וישיב אל לבו לפני מי הוא עומד, ומי השומע דבריו, ואז ילבש חרדה ואימה וזיע ורתת".

וכן, לא רק אנחנו צריכים לפחד ממנו יתברך. גם השמש והירח מפחדים ממנו, באימה וביראה. "שְׁמַחִים בְּצִאתָם וְשֹׁשִׁים בְּבֹאֵם. עוֹשִׂים בְּאֵימָה רָצוֹן קוֹנֵם".

על הפחד האמיתי הזה בשעת ההמלכה, אנו מבקשים בראש השנה, שהוא ילווה אותנו כל החיים, אותנו ואת העולם כולו: וּבְכֵן תֵּן פֶּחָדְךָ ה' אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ. וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מָה שֶׁבְּרָאתָ. וְיִירָאוּךָ

כל המעשים. וְשִׁתְּחוּ לְפָנָיו כָּל הַבְּרִיאִים. וַיַּעַשׂוּ כָּל־מַלְאָכָה אֶת־לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָךְ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שִׁדְעָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִשְׁלֵטָן לְפָנָיו עַל־בִּידָךְ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ. וְשִׁמְךָ נֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאת.

@90 מיליון דולר שולמו לטכס השבעת הנשיא טראמפ

לא רק במלכותו של הקב"ה עושים כך. כך עושים כל מלכי עולם (שתפקידם וצורת תפקודם נשכח מאיתנו בעידן של ביטול המלוכה והמעבר לשלטון דמוקרטי, ושרמז וסממן לכך ראינו במותה של המלכה האנגלית ונראה בזמן המלכת בנה צ'רלס). הגר"ח פרידלנדר מצביע על כך כי למשל מצאנו אצל פרעה, שיום הולדתו נחשב אצלו ליום חידוש המלוכה. ומה הוא עשה באותו יום? פרעה בחן ביום חידוש המלוכה את כל עבדיו, לפי אמת- המידה של מיליו תפקידים והאם כדאי או אפשר, איך ומתי, להטיל עליהם תפקיד חדש בשנת המלוכה הבאה, או האם אין להם זכות קיום לנוכח כשלונם במילוי תפקידם הממלכתי. לפי מבט ממלכתי זה נראה היה, לפחות בעיניו של פרעה המלך, חטאו של שר האופים כפשע כבד, כי אחריותו כמשרת הישיר של המלך היא כבדה, ועל רקע זה גם ההזנחה בניפוי הקמח על ידי אחד מפועליו רובצת בחומרה על האחראי הישיר כלפי המלך. לכן ביום מכריע זה, של חידוש "סיבוב המלוכה", גזר המלך גזר דין מוות על שר האופים. לעומתו, סבר פרעה ששר המשקים אינו אשם בכך שזבוב התעופף לו מאי- שם ונפל בדיוק בתוך כוס המלך. פרעה התבונן, בחן את יכולתו של שר המשקים וקיום המטלות שהוטלו עליו בעבר. הוא ראה ששר המשקים פעל יפה, ולכן השיבו למשרתו.

"מיליוני בני אדם התאספו אחר הצהריים ברחבת המול בווישינגטון הבירה, כדי לראות מקרוב את השבעתו ההיסטורית של ברק אובמה לנשיא ה-44 של ארצות הברית. כאשר אובמה רעייתו מישל, וסגנו ג'ו ביידן עלו על הבמה, הם התקבלו בתשואות ההמונים שנופפו באלפי דגלים וזעקו "אובמה!" בהתלהבות.

על במת הכבוד של הטקס, שנערך במדרגות המערביות של בניין הקפיטול, התיישבו מכובדים ובכירים רבים, שבאו לראות מקרוב את המאורע ההיסטורי. לפני שהחל הטקס, ניגנה התזמורת את נעימת "הללו את המפקד" בפעם האחרונה לנשיא היוצא ג'ורג' בוש. הסנאטורית דיאן פיינסטיין בירכה את הנוכחים, וציינה את חשיבותו ההיסטורית של היום. משום כך, מיותר לציין כל שלב ושלב, כל דקה ודקה, באירוע ההיסטורי הזה, היו מחושבות ומתוכננות מראש. אין הפתעות. כל אחד ממאות המכובדים, שרים, שופטים, בכירי הצבא ומושלי מדינות עם בני המשפחות, ידעו בדיוק מדוקדק מאיפה להיכנס ומתי, היכן ישבו וכיצד יעמדו.

מאות אלפי הצופים הריעו לשיירתו של אובמה כאשר עשתה את דרכה מהבית הלבן לגבעת הקפיטול. טקס ההשבעה נערך תחת אבטחה חסרת תקדים. 8,000 שוטרים וכ-32 אלף חיילים שמרו על הסדר בבירה האמריקנית. במשך שבועות קראו השלטונות לקהל להקדים ולהגיע להשבעה ההיסטורית - ורבים מהם נשמעו לקריאה וזרמו לכיכר עוד לפני עלות השחר. עד השעה 10:00 בבוקר נסעו 500 אלף איש ברכבת התחתית של וושינגטון, ותורים ארוכים השתרכו מחוץ לתחנות המטרו. מגרשי חניה רבים נסגרו. במקביל, התאספו עשרות אלפים נוספים גם לאורך ציר התנועה שבו ייסע אובמה בדרכו מגבעת הקפיטול לבית הלבן. מדי פעם פרצו בתשואות ספונטניות. המשטרה ניבאה כי בין מיליון לשני מיליון בני אדם יגיעו לצפות בטקס ההשבעה, שעתיד להיות גדול יותר מאשר טקס ההשבעה של לינדון ג'ונסון ב-1965, אליו נהרו 1.2 מיליון בני אדם" (מתוך העיתונות).

על הפסוק "זכרון תרועה" כותב הספורנו: "זכרון תרועת מלך, בה יגילו במלכם" כאמרו "הרנינו לאלוקים עוזנו הריעו".

כך מקבלים את פני המלך. בשמחה גדולה, בדגלים מתנופפים, באהבה מופגנת. 90 מיליון דולר (!!!) שילמה ארה"ב למימון טכס השבעתו של הנשיא טראמפ. וכשהמלך שלנו מגיע, ואנו מקבלים על עצמנו את מלכותו שוב, בכל הלב, בכל הכנות, אזי מצווה אותנו עזרא הסופר: "לְכוּ אֲכֹלוּ מִשְׁמָנִים וְשִׂתוּ מִמִּתְקִים וְשָׁלְחוּ מִנּוֹת לְאִין נָכוֹן לוֹ כִּי קָדוֹשׁ ה'יֹם לְאֲדֹנֵינוּ וְאֵל תַּעֲצְבוּ כִּי חֲדָתָה ה' הִיא מַעֲזָכֶם"!!!!

יהודי נחמד מעירנו, שביקשתי את עזרתו בחיפוש חומר על טכסי המלכת מלכים בעולם, שלח אלי ידיעה מהעיתונות האמריקאית, ביום הכתרתו של הנשיא הזכור לטוב דונאלד טראמפ, כשכותרת הכתבה היתה: "העולם עוצר את נשימתו". והיהודי הוסיף לי בשולי הידיעה את הדברים הבאים: המלך

מגיע, והעולם? עוצר את נשימתו!! ומה איתנו? המלך הגדול ביותר מגיע אלינו. האם לא נעצור את הנשימה?!

וְיִתְּנוּ לָךְ כֶּתֶר מְלוּכָה

וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה. וְיִצְהָלוּ אֲיִים בְּמֶלְכְךָ. וְיִקְבְּלוּ עַל מַלְכוּתְךָ עַל־יָהֶם. וְיִרְוּמְמוּךָ בְּקֶהֱל עָם. וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיִבְאוּ. וְיִתְּנוּ לָךְ כֶּתֶר מְלוּכָה.

מתוך האנציקלופדיה: "כתר הכתרה הוא כתר המשמש מלך או מלכה לצורך טקס הכתרתם כמלכים. במרבית בתי המלוכה באירופה נעשה שימוש בכתר מיוחד לצורך טקס ההכתרה. למלכים היו מספר רב של כתרים, שכל אחד מהם שימש לייעוד אחר. על פי הנוהג, הכתר כלל רק "שלד" שאליו הוכנסו אבני החן לצורך טקס ההכתרה, ובסיומו הוצאו אבני החן והיהלומים ממנו והושבו לאוצר הממלכה".

"כתר אדוארד הוא כתר ההכתרה הרשמי של מלכי הממלכה המאוחדת. הכתר נוצר בשנת 1661 עבור הכתרתו של מלך אנגליה צ'ארלס השני. לאחר שכתר ההכתרה הקודם הושמד בהוראת אוליבר קרומוול במהלך מלחמת האזרחים של אנגליה. על פי המסורת, הזהב ממנו הוכן הכתר נלקח מהכתר של אדוארד המודה (אדוארד הקדוש) - מלך אנגליה במאה ה-11 והפנינים נלקחו מתכשיט שהיה שייך למלכה אליזבת הראשונה".

"כתר אישטון- כתר ההכתרה הרשמי של מלכי הונגריה. הכתר היה מתנה מאת סילבסטר השני להכתרת המלך אישטון הראשון. כתר שארלמאן – הוא כתרו של קרל הגדול ששימש כתר ההכתרה של מלכי צרפת עד ולרבות הכתרתו של לואי ה-14. הכתר עשוי זהב טהור ובו 444 אבנים יקרות. בהתאם לנוהג, לאחר ההכתרה הוצאו מהכתר היהלומים ואבני החן ונותר רק שלד הכתר. על אף שהכתר הוא כתר ההכתרה הרשמי, המלכה ויקטוריה והמלך אדוארד השביעי בחרו שלא להיות מוכתרים בכתר זה בשל משקלו (2.15 קילו), והם הוכתרו בכתר האימפריה הממלכתי, הקל יותר..."

וכך אמר הגה"צ רבי מיילך בידרמן שליט"א: "הסמ"ק מצריך, מרבוינו הראשונים, מסביר מדוע לובשים קיטל, בגד לבן, בראש השנה. נתאר לעצמנו, כותב הסמ"ק מצריך ז"ע, את כל נכבדי הממלכה, שרים ורוזנים, נסיכים ושרים, כל בני האצולה הגבוהה, באים לטקס הכתרת המלך הרם והנישא, מלך הממלכה והקיסרות כולה. ואז, ברגע ההכתרה עצמה, מודיעים שהאיש שמנקה את פחי האשפה בעיר יבוא ויגיש למלך את כתר ההכתרה, המשובץ במאות אבני חן ויהלומים. כמה שמחה ואושר יחוש אותו אדם פשוט, שהוא זה שנבחר להניח את הכתר על ראשו של המלך. והנה אנחנו, כל אחד מאיתנו, נבחר על ידי מלך מלכי המלכים יתברך בעצמו, להכתירו בראש השנה בכתר המלוכה. אם לא נלבש בגדי לבן, המזכירים את יום המיתה, בו יקברו אותנו בתכריכים לבנים, לא נוכל לעמוד אל מול פרץ השמחה העצום והנפלא הזה!!"

@המלך!", קורא הש"ץ ממקומו וצועד לדוכן החזן

ראש השנה הוא היום הראשון בשנה החדשה. ביום זה ברא מלך העולם את העולם (או שביום זה עלתה במחשבה לפניו לברוא את העולם, לפי השיטה הסוברת שבניסן נברא העולם- ראש השנה י"א א). אך בריאת העולם לכשעצמה עדיין אינה עושה את מי שברא אותה ל"מלך". הוא יכול להיות בעל-הבריאה ושליטה. ביכולתו לקבוע, להחליט ליצור ולקנות הכל, לחרוץ גורלות ולשנות הכל כרצונו, אך ל"מלך" זה עדיין לא 'מספיק'. וזאת מדוע?

החזן מתחיל את יום עבודת ראש השנה בהכרזה בת מילה אחת, המביאה לידי ביטוי והמסבירה בדיוק את מהות עבודתנו בימי ראש השנה.

-----"המלך"!!!

ומדוע מנהג ישראל ששליח הציבור עומד במקומו הפרטי, קורא "המלך", ורק אז הוא ממשיך אל מקומו של החזן?

כך שאל הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, בשיחה שמסר בלשון הקודש בהיכל כולל "מדרש אליהו" בחודש אלול התש"ע, לפני 12 שנה, ועל כך השיב רבי מיילך: "רוצים שתמליך את המלך במקום שלך, לפי ההשגות והמצב הפרטי שלך. לא ממקום אחר..."

בראש השנה מתחיל הקב"ה בכל שנה "סיבוב מלוכה" חדש. הרמח"ל מסביר כי בכל ראש השנה כאילו נברא העולם שוב במהדורה חדשה, מהדורת התשפ"ג, בלבד. 6000 "מהדורות" של עולם ישנם באמתחתו של הקב"ה ובראש השנה הקרוב תצא מהדורה חדשה, מהדורת ה' אלפים תשפ"ג. כל ברואי העולם עומדים בסך ומקבלים ביום זה, יום "הנפקת מהדורת העולם", תפקידים חדשים, המותאמים להם ורק להם באופן אישי, למהלך השנה הקרובה. אך בעוד שבבריאת העולם, לפני 5778 שנה, נברא העולם בחסד ומבלי שיקדמו אליה זכויות מעשי בני האדם, הרי שהבריאה של ראש השנה התשפ"ג תיקבע על פי מימוש התפקידים שקיבלנו לעשות בראש השנה הקודם.

בשעה שהמלך, מלכו של עולם, מתחיל שוב "סיבוב מלוכה" בן שנה, יושב הוא על כיסא דין ובורר אחד לאחד, אחת לאחת, את כל בריותיו בכל רחבי הממלכה. עם תחילת מחזור המלוכה החדש צריך לדעת ולהחליט מי חשוב לכתר המלוכה ומי מפריע למלך, לנסיכי הכתר, לעיר המלוכה ולמדינה כולה. ישנם כאלו שמילאו את התפקיד שהטיל עליהם המלך בראש השנה שעבר וישנם שמילאו אותו רק למחצה, לשליש או לרביע. כעת יושב לו המלך על כיסא המשפט שלו, מביט בספר הזיכרונות, בו נרשם איפה היינו ומה עשינו במהלך השנה החולפת, והוא כותב וחותם, סופר ומונה, זוכר הכל ויודע הכל, ומחליט. מחליט האם אברהם או משה, חיים מנחם ודוד או רוני, רבקי ושרית, עדינה ולאה ושרילי, ג'ורג' או מוחמד, יאנג וריצ'ארד, זכאים לקבל תפקיד כזה או אחר לשנת המלוכה הקרובה. איזה תקציב יהיה טוב לתפקידים החדש, מה גודל המשרד לו הם יצטרכו, האם תפקידם דורש סביבה משפחתית חמימה או שמא דווקא כדאי להקשות עליהם קצת או הרבה, במחלות שפעת וחום, באוברדרפט גדול, בלחצי חברה ומשפחה, ידידים או משרה.

@סדר יום ההמלכה: "תמיד ימלך עלינו לעולם ועד!"

סדרי ההכרה במלך שלנו, במלך העולם כולו, באים בשלבים, האופפים את כל סדרי התפילה בימי ראש השנה. אנו ממליכים את הקב"ה עלינו שלב אחר שלב.

בתחילת תפילת מעריב של ליל ראש השנה אנו פוצחים בתיאור מעשי הבריאה של האלוקים, אשר "בחכמה פותח שערים ובתבונה משנה עיתים, מחליף את הזמנים ומסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו", וכן הלאה והלאה. כשאנו מסיימים לחוש ולהבחין במלכותו של מלכנו על הבריאה וסדריה, עולה ומתפרצת לה מקרבנו הקריאה- הבקשה: "ק-ל חי וקיים! תמיד ימלך עלינו לעולם ועד!" כפי שאנו הבחנו וגילינו את מלכותך על הטבע בבריאה כולה, כך אנא, מלכנו, מלך נא גם עלינו, לתמיד!

בהמשך התפילה אנו משננים לעצמנו בהתפעלות כי המלך שלנו אינו סתם כך מלך עריץ ומרושע, חלילה. אלא מלך האוהב אותנו באופן אישי, מלך החפץ בטובתנו ובשמחתנו, מלך שהעניק לנו אהבה אין קץ, עולם קסום ומתנה מקסימה ויקרה, הטובה שבמתנותיו, "תורה ומצוות, חוקים ומשפטים אותנו לימדת". ולכן, אבא יקר, מלך נאמן ואהוב, בגלל כל הטוב והשפע האין-סופי הזה, "על כן, ה' אלוקינו, בשכבנו ובקומנו נשיח בחוקיך ונשמח בדברי תורתך". מלכנו! אנו רוצים את ספר החוקים שלך!

בהמשך, בקריאת "שמע ישראל", אנו מתייציבים כולנו כאומה אחת. האומה הישראלית כולה ניצבת בגאון ומכריזה "יחי המלך". אנו לא באים כיחידים וכאחדים. אנו ממליכים את מלכנו יחדיו, כולם ביחד, ומודיעים לכל העולם כולו כי "ה' אלוקינו ה' אחד!".

כשאדם רוצה לייחד את עצמו, הוא משתדל להתבלט ולהוכיח שהוא שונה מהאחרים. אך כאשר אנו לא רוצים לייחד את עצמנו אלא את מלכנו, אנו לא "סופרים" בכלל את עצמנו, אנו מתאחדים כולנו תחת הרצון היחיד, להמליך את מלכנו. וכך, בשאיפה אחת של המלכת הקב"ה, מתאחדים כולנו תחת ההכרזה היהודית בת האלמוות: "שמע ישראל! ה' אלוקינו! ה' אחד!".

נכון, עיקר מחשבותינו ומאויינו נתונים לתחושה ולתפילה, להחלטה ול"קבלה", שאנו ממליכים את המלך עלינו באופן אישי, רוצים לציית לו ומבטיחים למלא את תפקידנו השנה ביתר שאת. אך יחד עם זאת אנו כה אוהבים את מלכנו, עד כי אנו מבקשים ומתחננים שהעולם כולו יכיר במלכותו של ה'. אנו עומדים בתפילה ומבקשים ש"יודע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו: ה' אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה!".

ובשביל לחוש את תחושת המלוכה הזאת, עלינו לפחד מהמלך. לכן אנו מבקשים ממנו בתחילת תפילת שמונה עשרה של ראש השנה ש"ותן פחדך ה' אלוקינו". אנא אבא, תן לנו מתנה ששמה "פחד". כך, על ידי הפחד ממך נדע ונרגיש שאתה מלכנו ואנו עבדיך. אז אנא, תן לנו ולו מעט פחד ויראת הדר גאון, כדי שנפחד ממך, וכך נמליך אותך עלינו.

@תקיעת השופר: יחי המלך!!!

מתוך ויקפדיה: "יחי המלך!" היא הכרזה מסורתית המסמלת את מעבר השלטון בין מלך אחד ליורשו. השימוש בהכרזה נעשה לראשונה בהכתרתו של שארל השביעי, מלך צרפת, לאחר מותו של אביו, שארל השישי, בשנת 1422. באופן מסורתי, נישאה ההכרזה על ידי הדוכס מאוזה, מבכירי האצולה הצרפתית, בעת שארון הקבורה עם עצמותיו של המלך הקודם הורד לקברו.

ההכרזה תפסה את מקומה עד מהרה גם בקרב האנגלים, משום ששיקפה מסורת דומה שהייתה באנגליה, לפיה המדינה לעולם לא תהיה בלא מלך. מקורה של מסורת זו הוא בשנת 1272, אז הלך לעולמו הנרי השלישי, מלך אנגליה, בעת שבנו, אדוארד הראשון יצא להילחם במסעי הצלב. על מנת למנוע מלחמת אזרחים בשל סדר הירושה, יצאה המועצה המלכותית בהצהרה: "כס המלוכה לעולם לא יאה ריק; המדינה לעולם לא תהא בלא מלך". אשר על כן, אדוארד הוכרז לאלתר למלך, ומלך בהיעדרו עד אשר חזר לאנגליה בעקבות קבלת ההודעה על מות אביו. יחד עם זאת, ההכרזה איננה חלק מהטקסט הרשמי של עלייתו לשלטון של המונרך, אלא נאמרת רק מתוקף מסורת, וכך גם באשר לקריאתה בראש חוצות..."

מתי בדיוק, בכל שלבי טכס ההמלכה, המתמשכים מעלות השחר ועד צאת הכוכבים של ראש השנה, אנו מכריזים את קריאת "יחי המלך"? מתי בדיוק, באיזו שעה, מניחים את הכתר על ראשו של המלך ואנו מקבלים על עצמנו באמת ובכל לב את מלכותו? מתי מתרחש לו הרגע המאושר הזה?

רבי סעדיה גאון מסביר את טעם התקיעה בשופר כך: "מפני שהיום ברא הקב"ה את עולמו ומלך עליו, וכך עושים המלכים בתחילת מלכותם שתוקעים לפניהם בחצוצרות ובקרנות, להודיע ולהשמיע בכל המקומות התחלת המלכות, וכך אנו ממליכים את הבורא ביום זה, וכך אמר דוד 'בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך השם'."

אדונינו הגר"א ז"ל מוילנא היה שרוי בשעת תקיעות השופר בשמחה גדולה ובהתרוממות רוח, באומרו כי כעת, בשעת תקיעת השופר, אנו ממליכים את הקב"ה עלינו. שעת המלכות של אבינו מלכנו הינה שעה נפלאה בעבורנו, רגע של התרוממות ושמחה מיוחדת. מי הוא מלכנו? הקב"ה! אבא שלנו! אנו מקבלים כעת את עול מלכותו ואנו שמחים על כך בשמחה רבה ועצומה!

הגאון רבי לייב מינצברג זצ"ל מאריך בענין זה בספרו "בן מלך", ומסביר שהגר"א כה שמח בשעת תקיעת השופר, משום שישנם שני סוגים של תקיעות שופר וחצוצרות התרועה בתורה. ישנה סוג של תקיעה, שנועדה ל"כבוד המלכות", והיא התקיעות והתרועות ביציאת ישראל למלחמותיהם, כשמלכם בראשם ("כי ה' אֱלֹקֵיכֶם הִלָּךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם". המלך יתברך עמד בראש צבא ישראל ביציאתם למלחמה), וכן על ידי הכהנים, העומדים לשרת את המלך בבית המקדש. וישנו סוג תקיעה נוסף, תקיעה של "מעשה המלכת המלך", שהיא תקיעת השופר בראש השנה. בשעה זו, סבר רבנו הגאון מוילנא זיע"א, זוהי שעת שמחה והתרוממות הרוח.

כולם אומרים מיד אחרי התקיעות את הפסוקים הבאים: "אשרי העם יודעי תרועה, ה' באור פניך יהלכון", "בשמך יגילון כל היום ובצדקתך ירומו". לא פסוקים של צער, לא פסוקים של בכי, חלחלה או מורא, אלא דווקא פסוקי שמחה וגיל, שנראה שנלקחו מפסוקי שמחת תורה. וזאת מדוע? כי אנו ממליכים שוב מחדש את מלכנו אהובנו!

ראש השנה הראשון של החוזרים מגלות בבל לירושלים. המונים נאספו כאיש אחד ברחוב שלפני "שער המים". עזרא הסופר קורא את דברי ספר התורה והעם כולו גואה בבכי חסר מעצורים, מכים על חטא על חטאיהם, על כך שעברו על דברי ספר התורה. ואז פונים אליהם נחמיה, עזרה הכהן הסופר והלוויים "המבינים את העם", ואומרים להם: "היום קדוש הוא לה' אלוקיכם, אל תתאבלו ואל תבכו!- כי בוכים כל העם כשמעם את דברי התורה. ויאמר להם: "לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים

ושלחו מנות לאין נכון לו, כי קדוש היום לאדונינו, ואל תעצבו! כי חדוות ה' היא מעוזכם" (נחמיה ח, א-יב).

"בראש השנה אין מאריכים בתפילה יותר מידי, שאין להתענות בו עד חצות כמו בשאר ימים טובים. ואין לבכות בראש השנה, כמבואר בספר עזרא "אל תבכו". והקפיד לנגן הקדיש שאחר מוסף, לכבוד יום טוב..." (מעשה רב, הנהגות הגאון מזילנא).

לפי דעת הגר"א, אין לבכות בראש השנה. ראש השנה הוא "יום טוב", יום של שמחה, בו אנו ממליכים את הקב"ה. נכון, האריז"ל קבע שצריך לבכות בראש השנה, ואדם שאינו בוכה בראש השנה הרי נשמתו פגומה. נכון, שגם תלמידי הגר"א לא קיבלו את דעת רבם בעניין זה ובכו גם בכו הם בראש השנה (כפי שכתב לי הגה"צ רבי שריה דבליצקי זצ"ל). אך כבר הסביר את האי-סתירה שבדבר, בספר "אור חדש" להר"ש מלאצן זצ"ל, ואלו דבריו המתוקים: "אלו ואלו דברי אלוקים חיים. הגר"א מיירי במי שהביא את עצמו לידי בכיה, כמו אלו החזנים שמשתדלים לעורר את העם לבכיה בשעה שאומרים בפיט "ונתנה תוקף" וכדומה, וזה אינו נכון. אבל מי שבוכה בעצמו מרוב דביקותו בהקב"ה, זוהי ודאי מידה טובה!".

מצד אחד, פחד המשפט וחרדת הדין הנורא- הוא בסיס איתן בעבודת ימי ראש השנה. רק אנשים קטנטנים בשכלים ותינוקים בנשמתם אינם מפחדים בראש השנה, ביום בו מחליטים האם יחיו או ימותו, האם ילדיהם יחיו או ימותו וכיצד תיראה השנה שלהם בכל נושא ועניין. אך מנגד, מצד שני, אנו מאושרים ושמחים שאנו ממליכים ביום זה עלינו את אבא שלנו, את מלכו של עולם.

נפסק ב"שולחן ערוך" שבראש השנה עלינו לאכול דווקא דברים מתוקים. התקיעות צריכות לעבור עלינו בשמחה ועלינו ללבוש בגדים יפים וטובים. כי אכן כן, אנו ממליכים את מלכנו עלינו!

---ורגע, כיצד ניתן לשלב פחד ואימה מצד אחד ושמחה וגילה מצד שני?

אכן, כבר אמרו החכמים שרק יהודים מסוגלים לשלב בין שני הניגודים הללו. לשמוח מצד אחד, להיות בטוחים וסמוכים שאבינו מלכנו יוציא את דיננו לטובה ולברכה, אך גם לפחד, לרעוד מפחד, מצד שני. היצירה המופלאה הנקראת "יהודי" מסוגלת להצליח לשלב את שתי התחושות הסותרות- לכאורה יחדיו. נסו והיווכחו לראות...

והרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א אמר בשנת תש"ע בשיחתו באלעד: "כשהמלך מגיע אליך הביתה- אתה שמח שמחה עצומה מצד אחד. אך מצד שני, אתה טורח מראש בכל הכח ומנקה את הבית לפרטי פרטים, עם אקונומיקה בכל פינות הבית, בכל פינות לבבך ונפשך..."

מסגרת

@בברסלב מכתירים את המלך במחיאות כפיים

המיליונים גדשו את הרחובות הסמוכים לכיכר הארמון. הדגלים קישטו כל עץ רענן, מאות מתופפים תופפו ומאות מחצרצים חצרצו. ואז, ברגע ההמלכה, נשמעה שאגת "יחי המלך" וטובי המנגנים, בשיתוף העם. פצחו יחדיו בשירת המנון המלוכה. סדרות שלמות של שירים וסימפוניות נשמעו בחלל והמלך הוכתר בשיר ובדמעה, בתופים ובמחולות וגם ברגעי דומיה ושקט.

אם נשים לב ונפקח אוזניים ניווכח לחוש שכל תפילות ראש השנה ויום הכיפורים מורכבות משפע של סדר שיר ומנגינה. בברסלב מוחים כפיים בדבקות בעת אמירת "המלך", ובאומן, כשעשרות אלפים מוחאים כפיים יחדיו, זה נשמע המלכה אדירה ומופלאה, שאגתם של ההמונים, הקוראים בלב אחד: "יחי המלך".

בכל ריכוזי האשכנזים נפתח יום התפילה בראש השנה במנגינה אחת, שבסיומה קורא הכרוז- שליח הציבור- "המלך". בהמשך ממשיך הכרוז המלכותי וממשיך לומר את דברו, והקהל כולו עונה לו במנגינת המלכה קצבית, נרגשת וחדורת פחד מלוכה ויראת כבוד. כך ממשיכה לה כל התפילה, תחת מסדר ההמלכה השנתי, במנגינות קצובות ומדודות, בעליות בסולם הנגינה ובירידה אליה וממנה. כך ממליכים מלך בעולם כולו, כך ממליכים גם מלך בשמי שמים, "מלכותא דארעא כמלכותא דרקיעא".

ניגון "מארש נפוליון" הוא ניגון מיוחד המצטיין בתנועות חזקות ובהפסקות מוחלטות וקצובות המביעות רגשי נצחון. מסורת בידי חסידי חב"ד שמקור הניגון הוא מהקיסר נפוליאון בונפרטה, בשעה שכבשו את מדינת רוסיה. כששרו ניגון זה לפני דודי זקני, רבנו בעל התניא זיע"א, אמר הרבי: "זהו ניגון נצחון".

ישנם קהילות בהם מנגנים את "מארש נפוליאון" בסיום תפילת נעילה ביום הכיפורים, אחרי אמירת החצי הראשון של הקדיש שקודם התקיעה של "תתקבל", וכן הוא המנהג בחסידות חב"ד.

האדמו"ר "האמצעי" מחב"ד כתב באריכות, שאביו הקדוש, בעל התניא, התנגד בתוקף לנפוליאון והתבטא ואמר ש"באם ינצח בונפארט, (=שם משפחתו של נפוליאון), יורם קרן ישראל, ויורבה העושר בישראל, אבל יתפרדו ויתנתקו לבן של ישראל מאביהם שבשמים, ובאם שינצח אלכסנדר ה"צאר", יושפל קרן ישראל ויורבה העוני בישראל, אבל יתענגו ויתקשרו ויתחברו לבן של ישראל לאביהן שבשמים". ואולם בהמשך הובא הניגון לפני הבעל התניא זצ"ל, לפי בקשתו, ומאז נתקבל ונקרא על שמו כ"נפוליון'ס מארש" – ניגון זה (של ניצחון) מבטא מישהו שמבקש טובה בגשמיות – והאדמו"ר הזקן היה בדביקות גדולה, בעת ש"אימץ" את הניגון, והיינו שניגון זה נתברר בקדושה"...